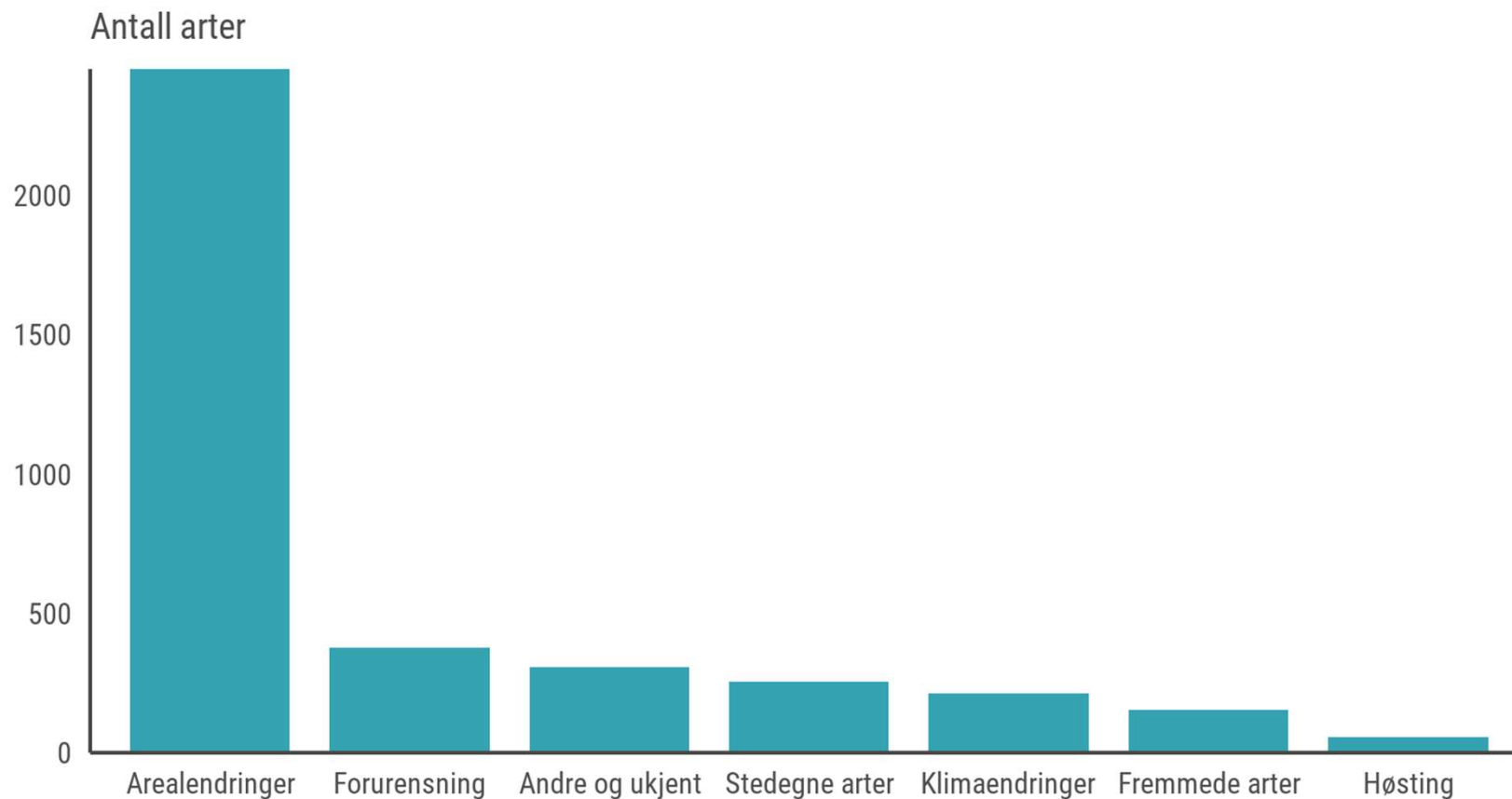

Sabima forventer

Einar Wilhelmsen
Generalsekretær Sabima

Hva truer artsmangfoldet i Norge?

Kilde: Artsdatabanken

UNITED NATIONS DECADE ON
**ECOSYSTEM
RESTORATION**
2021-2030

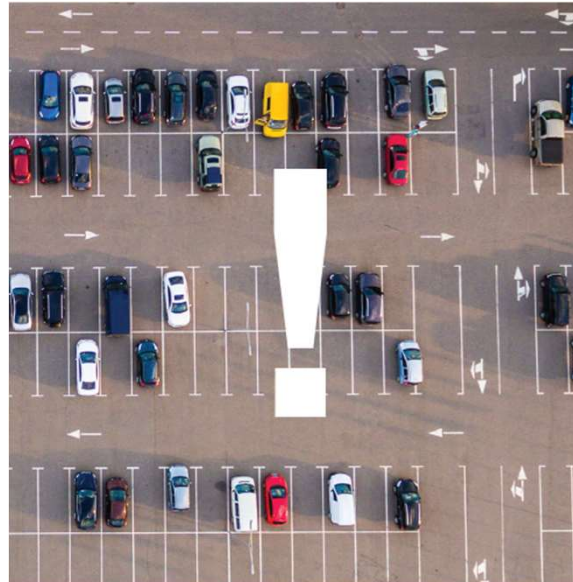
EU: for hver krone som investeres i naturrestauring får man tilbake mellom 8 og 38 kroner i form av forbedrede økosystemtjenester.

Vi må stanse naturtapet

Arealnøytralitet er null netto tap av natur. Tre grep:

1. Unngå uerstattelig natur

2. Gjenbruk

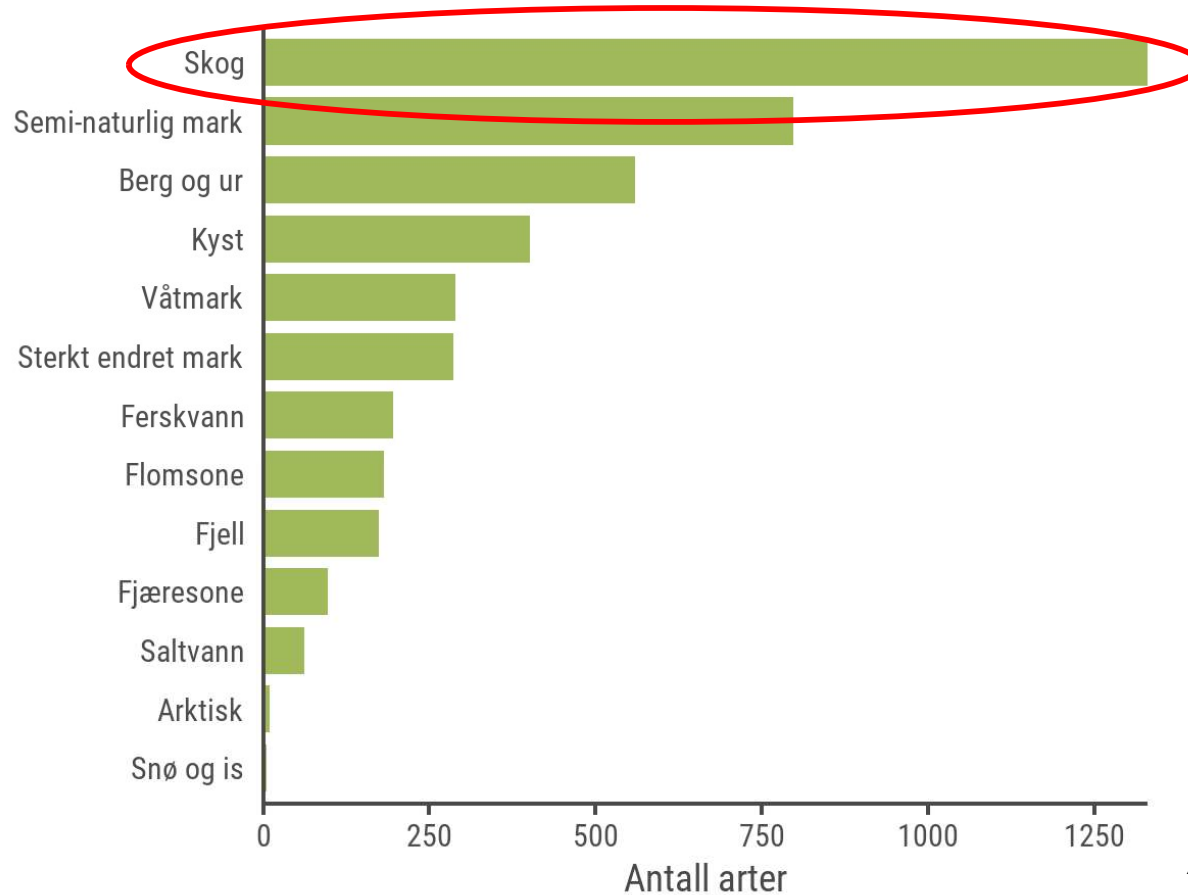

3. Økologisk kompensasjon

Trua arter fordelt på habitat

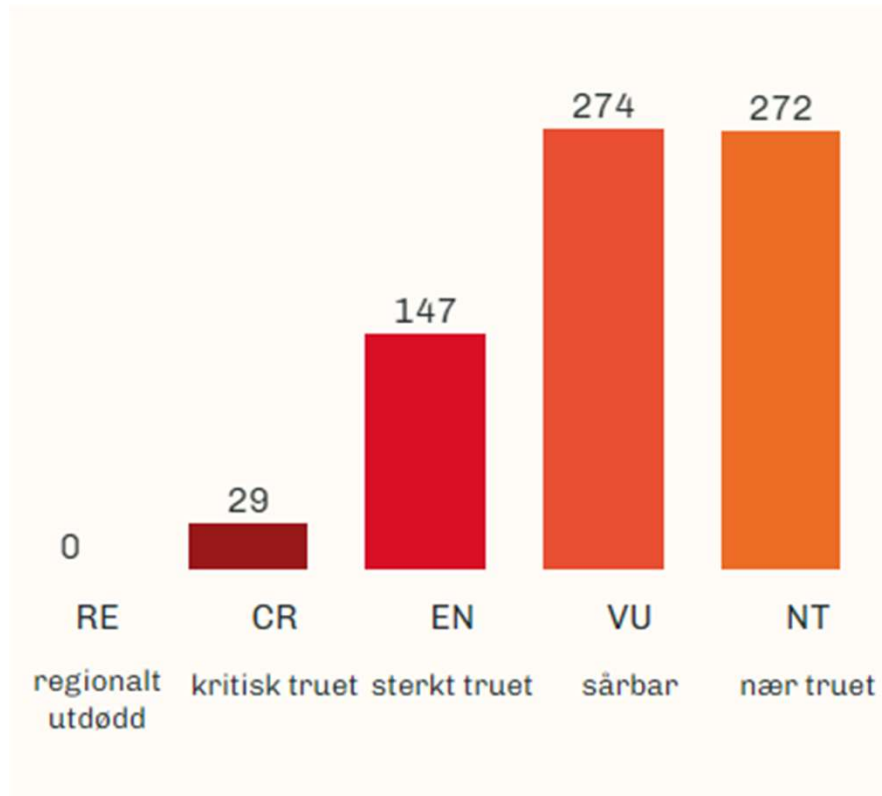

ARTSDATABANKEN

Artsdatabanken/Norsk rødliste for arter 2021 (CC BY 4.0)

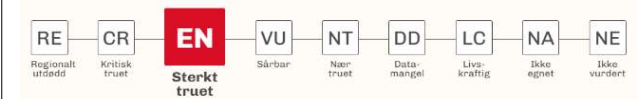
Truede arter i ferskvann og våtmark

Hvor finnes de truede artene?

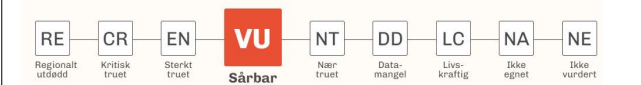
ål *Anguilla anguilla* (Linnaeus, 1758)

Arten er vurdert til **sterkt truet EN** for Norsk rødliste for arter 2021. Kategorien kommer av reduksjon i populasjonsstørrelse.

elvemusling *Margaritifera (Margaritifera) margaritifera* (Linnaeus, 1758)

Arten er vurdert til **sårbar VU** for Norsk rødliste for arter 2021. Kategorien kommer av reduksjon i populasjonsstørrelse.

laks *Salmo salar* Linnaeus, 1758

Arten er vurdert til **nær truet NT** for Norsk rødliste for arter 2021. Kategorien kommer av reduksjon i populasjonsstørrelse.

«Vi har så mye vann i Norge» - endret til uigjenkjennelighet

Elvevannmasser

Elvevannmasser

Vurderingsenhet av Type 1.1.

NiN-kode: F1

Nær truet NT

[Forklaring til kategoriene.](#)

Utslagsgivende kriterier C1:

Foringelse av arealet på grunn av abiotiske faktorer

Delta

Delta

Vurderingsenhet av Type 2.

NiN-kode: 3AR_DE

Sårbar VU

[Forklaring til kategoriene.](#)

Utslagsgivende kriterier A+C1:

Reduksjon av totalarealet og forringelse av naturtypen på grunn av abiotiske faktorer

Naturregnskap og arealnøytralitet i fornybarsektoren

Fornybar
Norge

Energi og miljøkomiteen

Vår dato

31. januar 2023

Deres dato:

12. desember 2022

Innspill til Representantforslag om et arealnøytralt Norge der man stanser naturtapet og starter gjenoppbyggingen av en rik, robust og mangfoldig natur

Innledning

Fornybar Norge takker for muligheten til å gi innspill. Representantene reiser viktige spørsmål og påpeker store utfordringer – Norge får en fattigere og mindre robust natur, og nedbygging av areal er en viktig årsak. Vi har tatt utgangspunkt i representantenes forslag og gir noen overordnede innspill.

Innspill

Fornybar Norge er enig i representantenes bekymring over natursystemer som presses fra mange kanter, bestander som reduseres og arter som forsvinner, og at det er behov for å stanse denne utviklingen både globalt og nasjonalt. Fornybar Norge støtter derfor at Norge bør ha som mål å bli arealnøytral og på sikt kanskje arealpositivitet. For å kunne diskutere slike mål etterlyser vi arealregnskap og metodikk, som gir et enhetlig bilde av utviklingen bakover og framover i tid. Her ser vi et stort forsknings- og utredningsbehov slik at mål kan operasjonaliseres og følges opp. For at mål om arealnøytral og arealpositiv skal gi verdi, må

[*innspill-fra-fornybar-norge-dok-8-64-s-et-arealnøytralt-norge-endelig.pdf](#)

Kampen om arealene - Trilemma!

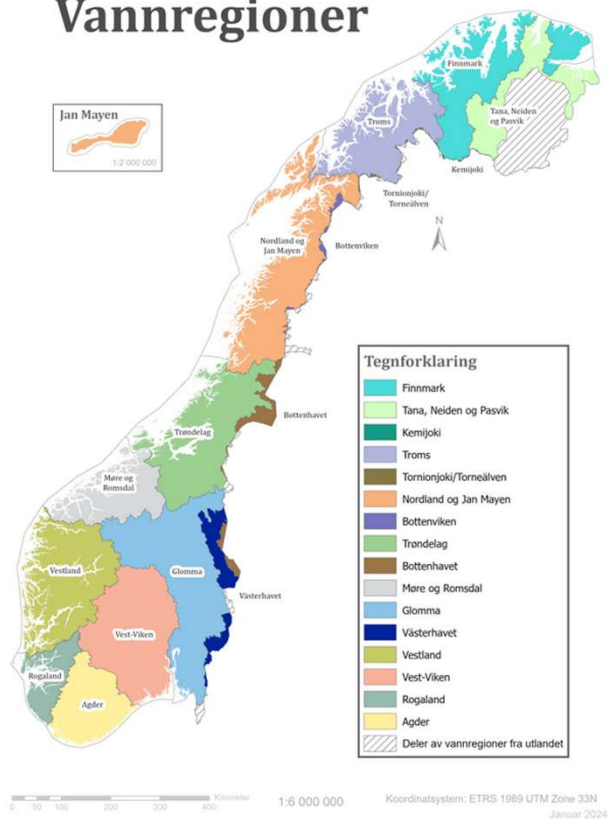
Les rapporten
på pwc.no

Helhetlig vannforvaltning

Vannregioner

- Økosystembasert forvaltning
- Kunnskapsgrunnlag
- Nasjonal strategi – og snart handlingsplan – for vassdragsrestaurering

For lite midler til restaurering, for lite langsiktighet

Beskyldte Støre for bløff - SV vil bruke 1 milliard mer på natur

VESTMARKA/ BÆRUM: Mens regjeringen kutter, har SV gravd frem 1 milliard kroner mer til naturbevaring. Dermed ligger det an til gjørmebryting i budsjettforhandlingene.

▶ Lytt til artikkelen • 5 min

Nasjonalt kompetansesenter for restaurering av vassdrag

Mange land har nasjonale kompetansesenter, som er organisert i nettverket European Centre for River Restoration (ECRR. Eksempelvis

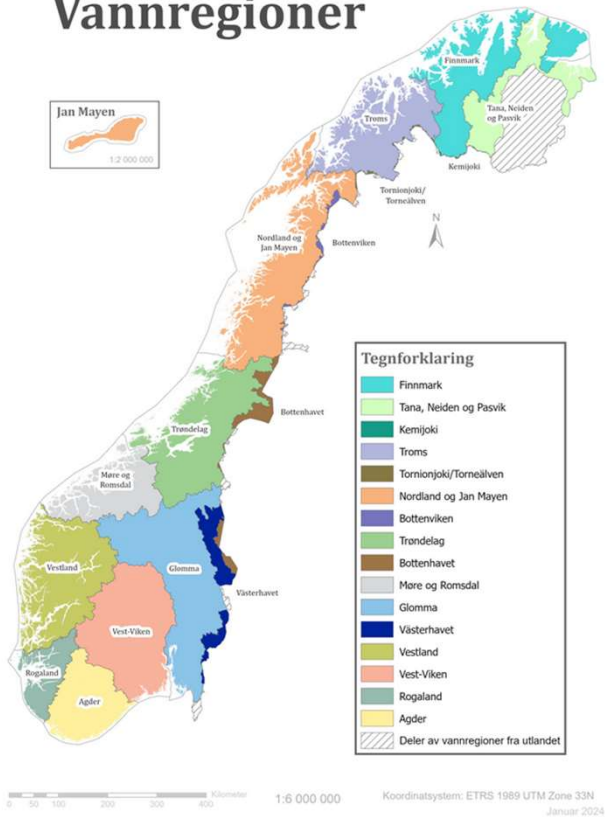
- Storbritannia: The River Restoration Centre - RRC
- Italia: Italian Centre for River Restoration (Centro Italiano per la Riqualificazione Fluviale) - CIRF
- Spania og Portugal: Iberian Centre for River Restoration (Centro Iberico de Restauracion Fluvial)

The screenshot shows the website for the River Restoration Centre. At the top left is the RRC logo with the tagline 'Working to restore & enhance our rivers'. To the right is the text 'the River Restoration Centre' and 'Working to restore and enhance our rivers'. A navigation bar includes links for 'About RRC', 'Membership', 'River Restoration', 'Conferences', 'UK River Prize', and 'Services'. The main content area features a section titled 'Certification in River Restoration' with three images: a control room, people at a table, and a field course. Below the images is the text '4 of our existing courses and a 1 day field course' and a progress indicator. A blue banner below reads 'Certification in River Restoration launched!'. At the bottom is a grid of six cards: '2025 RRC Conference', '2024 River Champions', '2024 UK River Prize', 'River', and 'River restoration'.

Helhetlig vannforvaltning - koordinering

Vannregioner

- Koordinering av restaurering og andre miljøforbedrende tiltak i et nedbørfelt
- samarbeid og synergier på tvers av sektorer (står bra om det i nasjonal strategi)
- Vannområdekoordinatorene - som alltid viktige!

Brussels, 6 May 2024

Case No: 88013
Document No: 1441163

Norwegian Ministry of Climate and Environment
Postboks 8013 Dep
N- 0030 Oslo
Norway

Dear Sir or Madam,

Subject: Own initiative case concerning environmental controls under the Water Framework Directive

5 Conclusion

Following its initial assessment, the Directorate takes the preliminary view that:

1. Articles 11(3)(e) and 11(5) of the WFD are insufficiently transposed into Norwegian law.
2. The Norwegian legal framework does not provide for a periodic review of the relevant controls for hydropower facilities as required by Article 11(3)(e) WFD.
3. When data indicates that the relevant environmental objectives are unlikely to be achieved, the review of hydropower permits is too lengthy to effectively implement Article 11(5) WFD.

Finnes ingen plan eller ambisjoner for at norsk vannkraft skal innfri moderne miljøvilkår eller ta i bruk kunnskap og teknikk

Vilkårsløs vannkraft

HP PLANT NAME	Average annual production (GWh) (1981-2010)	year of first HP PRODUCTION	OPERATOR
Vamma	1506,8	1915	HAFSLUND ECO VANNKRAFT AS
Fellesanlegget Kykkelsrud-Fossumfoss	1241	1963	HAFSLUND ECO VANNKRAFT AS
Solbergfoss	961,9	1924	HAFSLUND ECO VANNKRAFT AS
Kaggefoss	586,9	1951	GLITRE ENERGI PRODUKSJON AS
Rånåsfoss	583	1921	GLOMMA KRAFTPRODUKSJON AS
Sarp	544	1978	HAFSLUND ECO VANNKRAFT AS
Borregaard	250,6	1910	SARPSFOSS LIMITED
Ramfoss	189,8	1961	KRAFTIA TJENESTER AS
Grønvollfoss	175,4	1933	SKAGERAK KRAFT AS
Nomeland	172,6	1920	AGDER ENERGI VANNKRAFT AS
Hafslund	169,4	1933	HAFSLUND ECO VANNKRAFT AS
Skotfoss	157,3	1953	SKIEN KRAFTPRODUKSJON AS
Hønefoss	119,9	1920	RINGERIKSKRAFT PRODUKSJON AS
Svean	110	1940	STATKRAFT ENERGI AS
Hensfoss	106,5	1946	GLITRE ENERGI PRODUKSJON AS
Årlifoss	103,4	1915	SKAGERAK KRAFT AS

Innfør standard naturforvaltningsvilkår for alle vannkraftverk.

Stort potensial for naturhensyn i norsk vannkraft

Potensial på mange punkter i vannkraften

Forventer at myndighetene og bransjen selv gjør mer

Naturvernforbundet

Hjem > Magasinet Natur & miljø > Gjør lite for å hindre fiskedød

Gjør lite for å hindre fiskedød

Norske vannkraftverk gjør svært lite for å sikre at vandrende fisk kommer uskadd forbi anleggene. Ål, laks og sjørret blir fortsatt hakket i stykker i turbiner, til tross for at problemet er velkjent. Det viser en undersøkelse som Natur & miljø har gjennomført.

NRK Nyheter Sport Kultur Humor Distrikt Mer

Vestland

«Luftoverdose» fra vasskraftverk drep fisk: Selskapa og styremaktene er for passive

Nær 500 norske vasskraftverk risikerer å drepa fisken i elva, fordi vatnet som kjem ut frå turbinane kan gi fisk «dykkarsjuka». Det viser ei ny europeisk studie.

Leif Rune Leland
Journalist

Publisert 23. sep. kl. 12:23
Oppdatert 23. sep. kl. 15:48

LUFTOVERDOSE: Elvevatn med for mykje luft nedanfor vasskraftverk kan ta knekken på fiskebestanden. Dette er ein aure med gassblæresjuka.
FOTO: NORCE

Det er fare for omfattande fiskedød ved kvart fjerde norske vasskraftverk. Det viser [ei stor internasjonal studie](#) som blir trykt i oktober.

Naturmeldingen

Meld. St. 35

(2023–2024)

Melding til Stortinget

Bærekraftig bruk og bevaring av natur

Norsk handlingsplan for naturmangfold

Verdifull natur

Norge vil **arbeide** for å redusere nedbyggingen av særlig viktige naturarealer innen 2030

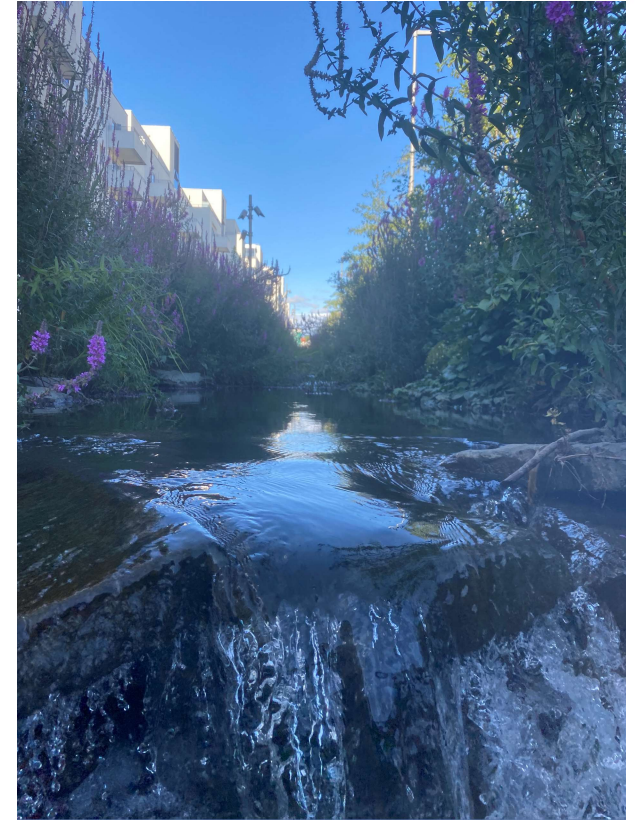
Restaurering

innen 2030 **klargjøre omfanget** av arealer **vurdere** målretta og effektive naturrestaureringstiltak **legge til rette for** **vurdere** tiltak for å styrke kommunenes kompetanse og kapasitet **evaluere** tilskuddsordningene for naturrestaurering

Marint vern

videreføre arbeidet med en **nærmere vurdering**, for å **avklare** hvilke områder til havs som kan rapporteres som bevart gjennom OECEM

Restaurering for mennesker og miljø

Hva skal til for å komme i mål?

Politisk prioritering som sikrer stabil og langsiktig finansiering.

Prinsipp om arealnøytralitet og å slutte å behandle natur som noe som er gratis å ødelegge.

Finansieringsmodeller som støtter langsiktige helhetlige prosjekter og samarbeid med kommuner, fylker og andre aktører, inkl. frivillige organisasjoner.

**Ikke mer utbygging før vi har restaurert
det som er ødelagt**

Hvorfor går det så tregt?

Det fosser inn med penger. Nesten ingen går til restaurering

Tabellen nedenfor viser forslag til forventet utbytte fra Hafslund AS i økonomiplanperioden 2025 -2028:

Tall i mill

Akseutbytte (kap. 901)	2025	2026	2027	2028
Vedtatt øk.plan 2024 - 2027	1 700	1 750	1 800	1 800
Endring øk.plan. 2025 - 2028	250	250	250	300
Forslag til utbytte øk.plan 2025 - 2028	1 950	2 000	2 050	2 100

A Great Horned Owl is perched on a thin, dark branch. The owl has a mottled pattern of grey and white feathers on its head and back, with a prominent yellow beak and large, bright yellow eyes. The background is a soft-focus, dark grey and brown, suggesting a wooded area. The overall lighting is somewhat dim, giving the scene a moody, naturalistic feel.

Til slutt

**Norsk vassdragsnatur er kraftig nedbygget.
Det er et enormt potensial for restaurering.**

Vi trenger politikere som vil.

**Kraftbransjen, kommunene og ikke minst
kraftverkseiere kan gjøre mye mer.**